

Η Ελλάδα κατάφερε να χαλιναγωγήσει το δημοσιονομικό της έλλειμμα και το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών της, όμως το συνταξιοδοτικό της σύστημα παρουσιάζει ένα χάσμα ρεκόρ. (φωτογραφία: Keith Levit/Newscom)

Ελλάδα: Προτεραιότητες για την Επιστροφή σε Βιώσιμη Ανάπτυξη

Άρθρο του IMF News

7 Φεβρουαρίου 2017

Η Ελλάδα πρέπει να εμβαθύνει και να επιταχύνει τις μεταρρυθμίσεις οι οποίες, μαζί με περαιτέρω ελάφρυνση του χρέους, απαιτούνται για να επιτραπεί η επιστροφή της οικονομίας σε βιώσιμη πορεία, δηλώνει το ΔΝΤ στην τελευταία ετήσια αξιολόγησή του για την Ελληνική οικονομία.

Η έκθεση του ΔΝΤ βάσει του Άρθρου IV αναφέρει ότι η χώρα έχει σημειώσει πρόοδο στον έλεγχο του δημοσιονομικού και του εξωτερικού της χρέους, αν και με μεγάλο κοινωνικό τίμημα. Η έκθεση προσδιορίζει μια πορεία προς τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ευημερία, η οποία απαιτεί μια διττή προσέγγιση: φιλόδοξες πολιτικές εκ μέρους των Ελληνικών αρχών και σημαντική ελάφρυνση του χρέους εκ μέρους των Ευρωπαίων εταίρων της Ελλάδας.

Οι ακόλουθες ερωταπαντήσεις υπογραμμίζουν ορισμένα σημαντικά θέματα σχετικά με την πρόοδο της χώρας και τις μεταρρυθμιστικές της προτεραιότητες για την προσεχή περίοδο.

IMF News: Η τελευταία Διαβούλευση της Ελλάδας βάσει του Άρθρου IV πραγματοποιήθηκε στα μέσα του 2013. Πώς εξελίχθηκε η οικονομία της Ελλάδας και οι πολιτικές της από τότε;

Η Ελλάδα μείωσε το δημοσιονομικό της έλλειμμα και το έλλειμμα των τρεχουσών συναλλαγών της από την έναρξη της κρίσης. Ειδικότερα, το δημοσιονομικό πρωτογενές έλλειμμα και το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών υποχώρησε από το 11 και το 15 τοις

εκατό του ΑΕΠ, αντίστοιχα, σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα στα τέλη του 2015. Αυτή είναι μια εντυπωσιακή προσαρμογή για μια χώρα που αποτελεί μέρος μιας νομισματικής ένωσης και που δεν έχει πρόσβαση σε μέσα νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής.

Όμως, η εκτενής δημοσιονομική εξυγίανση και η εσωτερική υποτίμηση είχαν μεγάλο κοινωνικό κόστος. Τα ποσοστά ανεργίας είναι ακόμη απαράδεκτα υψηλά στο 23 τοις εκατό (Οκτώβριος του 2016), και η Ελλάδα έχει υποστεί μια παρατεταμένη ύφεση με παραγωγή που είναι 25 τοις εκατό χαμηλότερη από τα επίπεδα πριν την κρίση. Το υψηλό κοινωνικό κόστος έχει εξασθενήσει την υποστήριξη για συνεχιζόμενες μεταρρυθμίσεις.

Η κυβέρνηση ανανέωσε τη μεταρρυθμιστική της προσπάθεια με ένα νέο πρόγραμμα προσαρμογής που υποστηρίζεται από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας. Συγκεκριμένα, θεσμοθέτησε μια σειρά σημαντικών δημοσιονομικών (π.χ. συντάξεις, ΦΠΑ, φορολογία εισοδήματος), χρηματοοικονομικών (π.χ. πτωχευτική νομοθεσία, μη εξυπηρετούμενα δάνεια, διακυβέρνηση τραπεζών) και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων (π.χ. ιδιωτικοποιήσεις, δράσεις για τη διευκόλυνση του ανταγωνισμού σε σημαντικούς τομείς). Έτσι λοιπόν, σε συνολική βάση, υπήρξαν ορισμένες αντιξοότητες, παράλληλα όμως και κάποια πρόοδος από την τελευταία διαβούλευση του Άρθρου IV.

IMF News: Η Ελλάδα έχει πλέον μια σειρά από νέες πολιτικές. Αρκούν αυτές οι μεταρρυθμίσεις ώστε η Ελλάδα να ξεκινήσει το δρόμο προς μια βιώσιμη ανάκαμψη;

Αν και η Ελλάδα έχει πρόσφατα σημειώσει πρόοδο στην υλοποίηση μεταρρυθμίσεων, παραμένουν ακόμη προκλήσεις. Ειδικότερα, οι δημοσιονομικές πολιτικές εξακολουθούν ακόμη να μην είναι ευνοϊκές για την ανάπτυξη. Οι μισοί μισθωτοί εξαιρούνται από τη φορολογία ατομικού εισοδήματος, ενώ το έλλειμμα του συνταξιοδοτικού συστήματος παραμένει σε ύψη ρεκόρ (10,5 τοις εκατό του ΑΕΠ, σχεδόν τετραπλάσιο του μέσου όρου της Ευρωζώνης). Ταυτόχρονα, τα απλήρωτα δάνεια προς τις τράπεζες αποτελούν το 45 τοις εκατό των συνολικών δανείων και οι απλήρωτοι φόροι προς το Δημόσιο αποτελούν το 70 τοις εκατό του ΑΕΠ. Σαν αποτέλεσμα, οι επενδύσεις και η ανάπτυξη παραμένουν σε ασθενή επίπεδα. Για να επιστρέψει η Ελλάδα σε βιώσιμη ανάπτυξη και να εξέλθει με επιτυχία από τη δημόσια χρηματοδότηση, πρέπει να εμβαθύνει και να επιταχύνει τις μεταρρυθμίσεις.

IMF News: Η έκθεση αναφέρει ότι οι δημοσιονομικές πολιτικές δεν είναι φιλικές προς την ανάπτυξη. Τι πολιτικές προτείνει το ΔΝΤ;

Η Ελλάδα δεν απαιτεί περαιτέρω λιτότητα προς το παρόν (βλέπε πρόσφατο [blog](#)). Λαμβάνοντας υπόψη τις συνεχιζόμενες μεταρρυθμίσεις, η Ελλάδα αναμένεται να πετύχει ένα πρωτογενές δημοσιονομικό πλεόνασμα ύψους 1,5 τοις εκατό του ΑΕΠ σε μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βάση. Η Ελλάδα δεν χρειάζεται να παράγει ένα υψηλότερο πρωτογενές πλεόνασμα από αυτό.

Όμως, αν η Ελλάδα αποφασίσει να θέσει σαν στόχο ένα δημοσιονομικό πλεόνασμα υψηλότερο του 1,5 τοις εκατό του ΑΕΠ, πρέπει να δείξει πώς μπορεί αξιόπιστα να πετύχει αυτόν τον υψηλότερο στόχο. Στην περίπτωση αυτή, θα χρειαστούν πρόσθετες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Ωστόσο, αυτές οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να υλοποιηθούν μόνο όταν έχει προχωρήσει καλά η ανάκαμψη.

Ανεξάρτητα από το δημοσιονομικό της στόχο, η Ελλάδα πρέπει να επιδιώξει πολιτικές που είναι πιο φιλικές προς την ανάπτυξη και πιο δίκαιες. Ειδικότερα, η Ελλάδα χρειάζεται να διευρύνει τις φορολογικές βάσεις για τη φορολογία του ατομικού εισοδήματος ώστε να επιτραπεί μια πιο δίκαιη κατανομή του φορολογικού βάρους. Τα έσοδα που θα δημιουργηθούν με τον τρόπο αυτό, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την μείωση των υψηλών φορολογικών συντελεστών οι οποίοι τώρα στέλνουν θέσεις εργασίας στην ανεπίσημη οικονομία ή σε γειτονικές χώρες. Ταυτόχρονα, απαιτούνται περαιτέρω συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις για να βελτιώσουν τη βιωσιμότητα του συστήματος και να δημιουργήσουν τις συνθήκες για ένα καλύτερο και πιο στοχευμένο σύστημα πρόνοιας, ώστε να προστατεύονται οι πλέον ευάλωτοι.

Η Ελλάδα πρέπει επίσης να αντιμετωπίσει τη φοροδιαφυγή και τις μεγάλες φορολογικές οφειλές προς το Δημόσιο με την αναδιάρθρωση των φορολογικών οφειλών βιώσιμων φορολογούμενων βάσει των δυνατοτήτων τους για καταβολές, και με την ενίσχυση της αναγκαστικής εκτέλεσης για τα άτομα που μπορούν να πληρώσουν αλλά που επιλέγουν να μην το κάνουν. Η πλήρης δημιουργία της νέας ανεξάρτητης φορολογικής αρχής θα είναι ζωτικής σημασίας προς την κατεύθυνση αυτή.

IMF News: Αναφέρατε επίσης ότι ο χρηματοοικονομικός τομέας επιβαρύνεται ακόμη με πολύ υψηλά ποσοστά μη εξυπηρετούμενων δανείων. Τι μπορεί να κάνει η Ελλάδα για να αντιμετωπίσει το θέμα αυτό;

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια πρέπει να μειωθούν γρήγορα και αποφασιστικά για να επιτρέψουν την επάνοδο της χορήγησης πίστωσης και της ανάπτυξης. Όσο οι ισολογισμοί των τραπεζών επιβαρύνονται με μη εξυπηρετούμενα δάνεια, οι τράπεζες θα αδυνατούν να κατευθύνουν πόρους στα πιο παραγωγικά τμήματα της οικονομίας. Η αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος απαιτεί την πλήρη υλοποίηση του νομικού πλαισίου για την αναδιάρθρωση των οφειλών με πιο ενισχυμένη αναγκαστική εκτέλεση και έναν εξωδικαστικό μηχανισμό για την αντιμετώπιση των τραπεζικών και φορολογικών οφειλών.

Ταυτόχρονα, πρέπει να ενισχυθούν τα εποπτικά μέσα ώστε να δοθούν κίνητρα στις τράπεζες να μειώσουν το απόθεμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων τους. Τελικά, η τραπεζική διακυβέρνηση πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω και να αρθούν οι κεφαλαιακοί έλεγχοι το συντότερο δυνατόν, με την παράλληλη διατήρηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας.

IMF News: Υπάρχουν άλλες μεταρρυθμίσεις που προτείνει το ΔΝΤ για τη στήριξη της ανάπτυξης;

Οι μεταρρυθμίσεις στα εργασιακά και στην αγορά των προϊόντων είναι ουσιαστικής σημασίας για το μακροπρόθεσμο αναπτυξιακό δυναμικό της Ελλάδας. Οι μεταρρυθμίσεις του 2011 στην αγορά εργασίας βοήθησαν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του εργασιακού κόστους της χώρας. Ωστόσο, η καθυστερημένη υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων στην αγορά των προϊόντων σημαίνει ότι, μέχρι στιγμής, οι μισθωτοί έχουν επωμισθεί το βάρος της προσαρμογής. Όμως, θα ήταν σφάλμα να συμπεράνουμε ότι η Ελλάδα πρέπει να επιστρέψει στο προηγούμενο λιγότερο-ευέλικτο πλαίσιο της αγοράς εργασίας. Αντ' αυτού, οι υφιστάμενες μεταρρυθμίσεις πρέπει να συμπληρωθούν με μέτρα για να ευθυγραμμιστούν οι κανόνες για τις συλλογικές απολύσεις και τη βιομηχανική δράση με τις βέλτιστες

πρακτικές, καθώς και με πιο αποφασιστικές προσπάθειες για να ανοίξουν τα υπόλοιπα κλειστά επαγγέλματα και να αρθούν τα εμπόδια στον ανταγωνισμό και στις επενδύσεις.

IMF News: Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι με τις μεταρρυθμίσεις αυτές η Ελλάδα τελικά θα βγει από τη βαθειά ύφεση και θα επιστρέψει στην ανάπτυξη και στην ευημερία;

Ακόμη και με την πλήρη υλοποίηση αυτών των πολιτικών, η Ελλάδα δεν μπορεί να αναπτυχθεί τόσο ώστε να ξεπεράσει το πρόβλημα του χρέους της. Οι Ευρωπαίοι εταίροι πρέπει να παράσχουν περαιτέρω ελάφρυνση του χρέους επιπρόσθετα στη γενναιόδωρη ελάφρυνση που παρείχαν μέχρι τώρα, ώστε να θέσουν το χρέος της σε βιώσιμη καθοδική πορεία. Αυτό δεν χρειάζεται να περιλαμβάνει ένα εκ των προτέρων κούρεμα, αλλά θα μπορούσε αντ' αυτού να περιλαμβάνει περαιτέρω παρατάσεις ωρίμανσης και περιόδους χάριτος, καθώς και τη σταθεροποίηση του επιτοκίου στα δημόσια δάνεια της Ελλάδας, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα κόστη των τόκων παραμένουν διαχειρίσιμα, καθώς ομαλοποιούνται τα παγκόσμια επιτόκια.

Όμως, η ελάφρυνση του χρέους από μόνη της δεν αρκεί για την αντιμετώπιση των προκλήσεων πολιτικής της Ελλάδας. Για το λόγο αυτό απαιτείται μια διττή προσέγγιση ώστε η Ελλάδα να επιστρέψει σε βιώσιμη ανάπτυξη και ευημερία: φιλόδοξες πολιτικές εκ μέρους των Ελληνικών αρχών και φιλόδοξη ελάφρυνση του χρέους εκ μέρους των Ευρωπαίων εταίρων της Ελλάδας.

Σχετιζόμενες Διαδικτυακές Συνδέσεις

[Διάβασε την έκθεση](#)

[Δελτίο Τύπου](#)

[Το ΔΝΤ Δεν Ζητάει Περισσότερη Λιτότητα από την Ελλάδα \(blog\)](#)

[Ελλάδα: Προς ένα Εφαρμόσιμο Πρόγραμμα \(blog\)](#)

[Η Ελλάδα και το ΔΝΤ](#)